

## EL LLENGUATGE

### No truca mai

«**O** fèlia és una senyora molt normativa, mai no posarà per exemple *L'escombriaire mai truca*» comentava aquest dia el periodista del nostre diari que ens donava compte de l'acte de presentació de l'obra col·lectiva *Negra i consentida, a propòsit d'una de les narracions que conté aquest recull, titulada «L'escombriaire mai no truca»*. Efectivament, com és ben sabut, la nostra normativa vigent exigeix que quan el mot *mai* és usat en frases de valor negatiu vagi acompanyat d'un mot que tingui pròpiament aquest valor, normalment la partícula *no*, de la qual prescindixen prou sovint els qui consideren que la normativa és una nosa enutjosa i no s'hi volen subjectar. (La nostra periodista, si més no segons el text que n'ha aparegut imprès, bé s'hi subjecta. Diu, normativament: *mai no posarà.*) Però tot plegat pot conduir a un equivoc lamentable, que importa intentar —una vegada més— de desfer: que *L'escombriaire mai no truca* és una frase normativa però artificiosa i que *L'escombriaire mai truca*, prescindint de les imposicions normatives, perd el caràcter artificios de la frase precedent.

Però el fet és que tan artificiosa és una frase com l'altra perquè en aquest cas concret la manca de naturalitat, és a dir, el caràcter artificios, no té res a veure amb la normativa. La frase normal, usual, de la llengua real, és *L'escombriaire no truca mai*, la qual, d'altra banda, no admet, ni amb normativa ni sense, la supressió de la partícula negativa. No negarem a l'autor del relat en qüestió el dret a dir *L'escombriaire mai no truca*, però seria interessant de saber si s'ha plantejat l'alternativa, és a dir, si realment ha exercit el dret que tan legítimament reclamen els escriptors, el dret a triar. En cas afirmatiu, deu tenir les seves raons, que admetriem de bon grat, però això no priva que sigui molt més natural de dir *L'escombriaire no truca mai*. I si insistim sobre aquest punt és perquè massa sovint s'atribueix injustament a les normes gramaticals a què un text s'ha subjectat, el caràcter artificios que pugui retenir. Com deia Carles Riba, per a l'escriptor degudament format (ni) la regla gramatical no és tanta nosa que realment l'impedeixi.

Tornant a *mai*, el que és incorrecte i artificios alhora és dir «la major operació publicitària que mai no s'hagi vist», conseqüència d'una normativa mal apresada. Com que *mai* té aquí valor afirmatiu, cal dir... *que mai s'hagi vist*.

Albert Jané